

Taitaja9- kilpailun säännöt

Hyväksytty 6.11.2025

Sisällys

1. Kilpailun järjestäjä.....	2
2. Kilpailun tarkoitus, eettiset säännöt ja arvot.....	2
3. Käsitteitä.....	3
3.1. Paikalliskilpailut.....	3
3.2. Aluekilpailut.....	3
3.3. Loppukilpailu	4
4. Kilpailutehtävät	4
5. Kilpailijat	5
6. Lajivastaava	5
7. Lajiohjausryhmä.....	5
8. Arviointi	6
9. Tuomarointi.....	6
9.1. Loppukilpailun päätuomari	7
9.2. Ratatuomarit.....	7
9.3. Ajanottajat	7
10. Erimielisyyksien ratkaiseminen	7
11. Joukkueen kokoonpanon muuttaminen.....	8
12. Palkinnot	8
12.1. Paikalliskilpailut.....	8
12.2. Aluekilpailut.....	8
12.3. Loppukilpailu	8
13. Osallistumiskustannukset	8
14. Vakuutukset	8
15. Tiedottaminen	9

1. Kilpailun järjestäjä

Skills Finland ry (myöhemmin Skills Finland) hallinnoi Taitaja9-kilpailutoimintaa. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät järjestävät Taitaja9-paikallis- ja aluekilpailut Skills Finlandin päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Vuosittainen Taitaja-vastuujärjestäjä järjestää Taitaja9-loppukilpailun (finaalin) Skills Finlandin päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Taitaja9-kilpailun järjestäminen ohjataan yhtenä Taitaja-lajina, jolloin noudatetaan soveltuvin osin Taitaja-sääntöjä.

2. Kilpailun tarkoitus, eettiset säännöt ja arvot

Kilpailu on suunnattu peruskoulun 7.–9.-luokkalaisille. Kilpailun tarkoituksena on herättää peruskoululaisten kiinnostusta eri ammattialoihin sekä lisätä ammatillisen koulutuksen ja osaamisen arvostusta.

Lähtökohtana kilpailussa ovat osallistumisen vapaaehtoisuus ja nuoren oma halu kilpailemiseen. Kaikille kilpailutoiminnasta kiinnostuneille nuorille pyritään takaamaan yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua.

Kilpailu on oppimisen paikka. Haastamme kaikki toimimaan yhteisöllisesti, innostavasti ja uudistaen. Kaikkien kilpailuissa mukana olevien tulee sitoutua näiden arvojen edistämiseen.

Tapahtuman järjestelyissä tulee ottaa huomioon erilaisten ryhmien tarpeet siten, että kilpailu on kaikkien kannalta esteetön, mahdollisimman yleisöystävällinen ja helposti seurattava.

Kilpailutehtäviin liittyvien mahdollisten ennakkotietojen suhteen tulee kaikkien kilpailijoiden olla samassa asemassa.

Kilpailun pääkieli on suomi, toisena kielenä on ruotsi. Tarvittaessa kilpailun tehtävien tulee olla molemmilla kielillä. Mikäli kilpailija tarvitsee kilpailusuoritusten aikana tulkkia, tulee siitä erikseen sopia kilpailun päätuomarin kanssa. Kilpailijan käyttämä kieli, suomi tai ruotsi, tulee ilmoittaa ilmoittautumisen yhteydessä.

Mikäli sääntöjen eri kieliversioissa ilmenee ristiriitoja, ratkaistaan asia suomenkielisen sääntöversion mukaisesti.

Skills Finlandin nimeämät aluevastaavat koordinoivat alueellaan kilpailutoimintaa.

Taitaja9-kilpailujen aluejako on seuraava: Keski-Uusimaa, Häme, Kaakkois-Suomi, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Suomi, Satakunta, Savo, Uusimaa, Varsinais-Suomi. Tarkemmat paikkakuntatiedot löytyvät Skills Finlandin verkkosivuilta www.skillsfinland.fi.

3. Käsitteitä

3.1. Paikalliskilpailut

Paikalliskilpailut ovat toisen asteen ammatillisten oppilaitoksien järjestämiä kilpailuja, joiden kautta joukkueet pääsevät aluekilpailuihin. Paikalliskilpailut on järjestettävä syys–joulukuussa. Paikalliskilpailut voidaan toteuttaa lähi-, verkko- ja hybriditavoin. Kilpailuympäristönä voi olla oppilaitos tai muu paikka, jossa kilpailu voidaan toteuttaa laadukkaasti ja esteettä.

Alueen toimijat määrittävät, montako joukkuetta kustakin paikalliskilpailukarsinnasta jatkaa aluekilpailuun.

Aluevastaava ilmoittaa paikalliskilpailun joukkueiden lukumäärän Skills Finlandille joulukuun aikana. Tällä perusteella määritetään loppukilpailuun pääsevien joukkueiden määrät alueittain.

3.2. Aluekilpailut

Aluekilpailut tulee järjestää joului–helmikuussa, viimeistään kolme kuukautta ennen Taitaja-finaalia. Aluekilpailut toteutetaan Taitaja9-aluejaon mukaisesti. Aluekilpailun järjestäjä päättää aluekilpailuun osallistuvien joukkueiden enimmäismäärän. Alueen toimijat sopivat vuosittain aluekilpailujen järjestämisvastuusta.

Aluevastaavien johdolla päätetään vuosittain aluekilpailusta loppukilpailuun pääsevien joukkueiden määrät. Tähän lukuun vaikuttaa alueen paikalliskilpailuihin osallistuvien joukkueiden määrä suhteutettuna valtakunnalliseen lukuun.

Loppukilpailussa yhteenlaskettu joukkuemäärä on 36. Loppukilpailun järjestävä alue saa yhden ylimääräisen loppukilpailupaikan. Muut loppukilpailun paikat jakautuvat paikalliskilpailuissa eniten joukkueita keränneille seuraavasti: Neljältä alueelta, joilta on suurimmat osallistujamäärät, pääsee loppukilpailuun 4 joukkuetta. Kolmelta alueelta, joilta on seuraavaksi suurimmat osallistujamäärät, pääsee loppukilpailuun 3 joukkuetta ja lopulta alueilta 2 joukkuetta.

Aluekilpailun päätuomarina ja tuomareina ovat Taitaja9-toiminnan ja -säännöt hallitseva henkilö, joiden valinnasta vastaa aluevastaava.

3.3. Loppukilpailu

Loppukilpailu muodostuu kahtena päivänä järjestettävistä alku-, keräily-, väli- ja finaali-erästä. Tavoitteena on, että jokainen joukkue kilpailee vähintään kahdesti. Loppukilpailu järjestetään Taitaja-tapahtuman yhteydessä.

Tarvittaessa Taitaja9-karsintaprosessi voidaan järjestää yllä kuvailluista määritelmistä poiketen vaihtoehtoisilla toimintatavoilla, kuten virtuaalisesti, hajautetusti tai yhdistelmänä erilaisia toteutustapoja. Järjestelyissä on otettava huomioon Taitaja-kilpailun yleiset tavoitteet ja ne on suunniteltava yhteistyössä kilpailujärjestäjän ja Skills Finlandin kesken. Suunnittelussa on huomioitava erityisesti, että kaikissa tilanteissa ja kaikissa olosuhteissa kilpailu voidaan järjestää turvallisesti.

Loppukilpailun päätuomarin valitsevat Taitaja-kilpailujohtaja ja Taitaja-päällikkö.

4. Kilpailutehtävät

Paikalliskilpailuissa toteutetaan toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen määrittämät tehtävät. Paikalliskilpailuissa on oppilaitoskohtaisesti vaihteleva määrä eri alojen tehtäviä. Kilpailut voidaan toteuttaa oppilaitoksen eri osastoilla tai ratamaisesti. Kilpailutehtävien määrä voidaan perustellusta syystä toteuttaa paikalliskilpailussa vähintään kahdesta tehtävästä alkaen. Suositus on, että kilpailutehtäviä on vähintään kolme.

Aluekilpailut tulee aina toteuttaa ratakilpailuna loppukilpailun tapaan. Kilpailutehtäviä tulee olla vähintään yhdeksän, joista vähintään yksi sovitaan aluevastaavien kokouksessa. Aluekilpailun tehtävistä yksi tehtävä voi olla myös loppukilpailutehtävissä. Tehtävä tulee olla sama aluekilpailussa ja loppukilpailussa. Kilpailu toteutetaan loppukilpailua vastaavasti, jolloin kilpailijat pääsevät osallistumaan vähintään kaksi kertaa.

Loppukilpailussa on vähintään yhdeksän eri alojen tehtävää, jotka ovat vaatimustasoltaan Skills Finlandin verkkosivuilla olevan Taitaja9-tehtäväpankin tehtävien tasoa.

Loppukilpailutehtäviin tulee sisältyä Taitaja yhteiset teemat; Kestävä kehitys, Yrittäjyys, Työturvallisuus ja Työhyvinvointi. Nämä teemat tulee olla mahdollisimman selkeästi eriteltyinä ja perusteltuina tehtävien ja arvioinnin kokonaisuudessa, ja ne tulee pystyä esittelemään kilpailijoille, auditoijille, yleisölle ja muille Taitaja-tapahtumaan osallistuville.

5. Kilpailijat

Kilpailu on kolmihenken joukkueiden välinen. Osanotto on avoin kaikille peruskoulun 7.–9.-luokkalaisille. Joukkueen jäsenten on oltava saman peruskoulun oppilaita, mutta he voivat olla eri luokka-asteiden (7.–9.) oppilaita. Kilpailija pystyy itsenäisesti toimimaan osana joukkuetta ja tekemään oman osuutensa kilpailutehtävissä.

Sama joukkue voi osallistua vain yhteen oman alueensa paikalliskilpailuun.

Eriyistäpauksissa voidaan edellä mainituista vaatimuksista poiketa Skills Finlandin päätöksellä.

6. Lajivastaava

Vuosittainen Taitaja-vastuujärjestäjä nimeää Taitaja9-lajivastaavan ja/tai -vastaavat, jotka vastaavat Taitaja9-loppukilpailun suunnittelusta ja toteutuksesta. Lajivastaavan tehtävät on kuvattu Taitaja-säännöissä.

7. Lajiohjausryhmä

Lajiohjausryhmän tehtävänä on pitää huolta oman lajinsa kehittämisestä, työelämävastaavuudesta ja herättää peruskoululaisten kiinnostusta erilaisiin ammattialoihin. Lajiohjausryhmä vastaa, että laji noudattaa kulloinkin voimassa olevia perusopetuksen oppisisältöjä ja tavoitteita.

Lajiohjausryhmä toimii Taitaja-vastuujärjestäjän ja Skills Finlandin määrittelemien toimivaltuuksien puitteissa. Lajiohjausryhmä tukee yhteistyökumppaneiden hankinnassa ja erikseen sovitusti neuvotteluissa. Lajivastaava toimii ohjausryhmän puheenjohtajana ja vastaa sen toiminnasta Taitaja-vastuujärjestäjän johdolle. Lajiohjausryhmän päätökset hyväksyvät kilpailujohtaja ja Taitaja-päällikkö.

Lajiohjausryhmän suositeltava kokoonpano:

- lajivastaava
- edellisen Taitaja-kilpailun kyseessä olevan lajin lajivastaava
- seuraavan Taitaja-kilpailun kyseessä olevan lajin lajivastaava
- lajin päätuomari
- edellisen Taitaja-kilpailun kyseessä olevan lajin päätuomari
- työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajia
- yrittäjäedustajia
- opinto-ohjauksen koordinaattori tai alueellisesti opinto-ohjauksesta vastaava henkilö
- Opetushallituksen edustaja.

Jokainen yllä mainittu toimija on kutsuttava lajiohjausryhmän jäseneksi, mikäli kyseinen toimija on nimetty. Lajiohjausryhmät kokoontuvat ennen loppukilpailua vähintään kerran kaikkien lajien yhteiseen tapaamiseen. Muut tarvittavat kokoukset voidaan hoitaa lajikohtaisesti. Viimeinen kokous tapahtuu kuitenkin aina Taitaja-tapahtuman finaaliwiikon aikana ja tästä laaditaan kokouspöytäkirja. Siihen kirjataan esimerkiksi toiveet loppukilpailutapahtuman uudistuksista.

Lajivastaava laatii lajiohjausryhmän jäsenistä esityksen viimeistään 1 kuukautta ennen ensimmäistä lajiohjausryhmän kokousta, joka suositellaan järjestettävän 8–9 kuukautta ennen finaalkilpailua.

Opetushallituksen alakohtaisia asiantuntijoita ei voi kutsua tuomareiksi.

Kilpailujohtaja kutsuu lajiohjausryhmät ensimmäiseen kokoukseen, johon Opetushallituksen alakohtaisille asiantuntijoille järjestetään mahdollisuus osallistua etäyhteydellä. Lajiohjausryhmien ensimmäisessä kokouksessa suunnitellaan ja sovitaan jäsenten osallisuus ja vastuut Taitaja-vuodelle. Jokaisesta lajiohjausryhmän kokouksesta laaditaan kokouspöytäkirja, joka tallennetaan Skills-foorumille.

Lajiohjausryhmien virallisten asioiden käsittely tapahtuu Skills-foorumilla, johon kaikille jäsenille annetaan pääsyoikeus ensimmäisessä lajiohjausryhmän kokouksessa seuraavan vuoden ajaksi.

8. Arviointi

Paremmuusjärjestyksen kilpailussa ratkaisee tehtävien oikeellisuus ja suoritusnopeus. Kilpailujärjestäjän tulee määritellä etukäteen tehtävä, jonka ajan paremmuuden perusteella kilpailujoukkueiden paremmuus ratkaistaan, mikäli kokonaisaika on kahdella tai useammalla joukkueella sama. Paremmuus voidaan ratkaista myös uusimalla jokin suoritetuista tehtävistä. Kilpailujärjestäjän tulee määritellä tehtävä etukäteen.

Lopullisen päätöksen sijoituksista tekee Taitaja9-paikallis-, alue- ja loppukilpailun päätuomari.

9. Tuomarointi

Paikallis- ja aluekilpailun järjestäjä nimeää paikallis- ja aluekilpailun päätuomarin ja ratatuomariston. Ratatuomariston tehtävänä on ensisijaisesti valvoa joukkueiden kilpailusuoritusta. Suosituksena on, että jokaisella tehtäväpisteellä tai radalla on oma tuomarinsa.

Paikallis-, alue- ja loppukilpailun päätuomarina ja tuomareina ovat Taitaja9-toiminnan ja -säännöt hallitseva henkilö.

9.1. Loppukilpailun päätuomari

Ensimmäisessä lajiohjausryhmän kokouksessa laaditaan esitys päätuomarin valinnasta. Päätuomarin valinnan vahvistaa Taitaja-järjestäjä ja Taitaja-päällikkö.

Aluekilpailusta lähtien loppukilpailun päätuomari tarvittaessa auttaa ja linjaa aluekilpailuihin liittyvissä asioissa.

9.2. Ratatuomarit

Ratatuomari voi olla opiskelija, opettaja tai työelämän edustaja. Ratatuomariston tehtävänä on ensisijaisesti valvoa joukkueiden kilpailusuoritusta. Suosituksena on, että jokaisella tehtäväpisteellä tai radalla on oma tuomarinsa.

9.3. Ajanottajat

Ajanottajan tehtävänä on ensisijaisesti valvoa ja ottaa aika joukkueiden kilpailusuorituksesta. Suosituksena on, että jokaisella tehtäväpisteellä ja radalla on oma ajanottajansa. Ajanottaja voi olla opiskelija, opettaja tai työelämän edustaja.

10. Erimielisyyksien ratkaiseminen

Vastalauseen voi tehdä kilpailutehtävän arvioinnista tai kilpailujärjestelystä silloin, kun se vaikuttaa tuloksiin. Ohjeet vastalauseen jättämiseen saa paikallis-, alue- tai loppukilpailun päätuomarilta. Kilpailijat ja heidän kilpailuhuoltajansa voivat yhdessä tehdä vastalauseen. Vastalauseen tulee olla sekä kilpailijoiden että heidän kilpailuhuoltajansa allekirjoittama.

Vastalause tehdään välittömästi virheen havaitsemisen jälkeen. Päätuomari ratkaisee mahdolliset erimielisyydet kuultuaan ensin ratatuomareita. Päätuomari ilmoittaa päätöksensä ennen seuraavan erän alkamista.

Aluekilpailun ja loppukilpailun tehtävien vastalauseaika on 10 minuuttia, ja se alkaa heti finaali-erän päätyttyä.

11. Joukkueen kokoonpanon muuttaminen

Joukkueen kokoonpano pyritään pitämään samana aina paikalliskilpailusta loppukilpailuun saakka. Aluekilpailujen jälkeen joukkueen kokoonpanoa voi muuttaa vain pakottavasta syystä Skills Finlandin päätöksellä. Aluekilpailun jälkeen koulua vaihtanut joukkueen jäsen voi perustellusta syystä jatkaa joukkueessa.

12. Palkinnot

Kilpailun hallinnoijana Skills Finland linjaa palkitsemisen vuosittain kolmiportaisen kilpailujärjestelmän mukaan seuraavasti:

12.1. Paikalliskilpailut

Voittajajoukkueen palkintojen pyritään pitämään kohtuullisena. Paikalliskilpailujen järjestäjä itse päättää mahdollisten 2. ja 3. palkintojen lahjoittamisesta.

12.2. Aluekilpailut

Voittajajoukkueen palkintojen pyritään pitämään kohtuullisena. Aluekilpailujen järjestäjä itse päättää mahdollisten 2. ja 3. palkintojen lahjoittamisesta.

12.3. Loppukilpailu

Kaikki finaaliin päässeet joukkueet palkitaan. Kilpailun järjestäjä jakaa muistolahjat ja kunniakirjat kaikille osallistuneille.

13. Osallistumiskustannukset

Osallistuminen kilpailuun on maksuton. Matka- ja majoituskustannuksista päätetään alueittain.

14. Vakuutukset

Paikallis-, alue- ja loppukilpailuihin osallistuvien peruskoululaisten vakuuttamisesta vastaa kilpailujoukkueen lähettävä peruskoulu.

15. Tiedottaminen

Kilpailusta tiedottaminen ja siihen ilmoittautuminen tapahtuu alue- tai paikalliskilpailujärjestäjän määrittämällä tavalla. Kilpailijat suostuvat siihen, että joukkueen esittelyssä ja kilpailupäivänä tuotettu materiaali on kilpailujärjestäjän vapaassa käytössä, ellei siitä toisin sovita.

Taitaja9-kilpailut ovat julkisia tapahtumia, mikä altistaa niihin osallistuvat henkilöt valo- ja videokuvaukselle. Tästä syystä kuvausluvan kieltäneiden osallistujien tulee tarkkaan pohtia, onko kilpailuun osallistuminen mahdollista. Kilpailutilanteessa valo- ja videokuvaukselta ei voi välttyä, joten kuvaamattomuutta ei voida taata kilpailijoille.